

У зв'язку з цим варто наголосити, що далеко не кожному митцеві суджено відкрити всесвіт у собі. І. Перепелякові це вдається.

Провідний мотив більшості творів поета – віра в доброту і милосердя, що закладені на рівні душі, але детерміновані змішаним світом. І цей ідеал він проносить крізь усі свої твори, навіть ті, де головними персонажами постають, м'яко кажучи, далеко не позитивні образи.

Коли ж автор звертається до постатей І. Мазепа, Г. Сковороди, М. Гоголя, О. Ольжича, В. Свідзинського, О. Теліги, Є. Плужника та інших дорогих йому людей, то фрази і слова набирають особливого енергетичного звучання, піднесеного настрою і, сказати б, світлої саяливості, бо в них засвічується безмежна любов і захоплення автора.

І. Перепеляк любить шкіци, своєрідні штрихи до портретів, де можна словами малювати людські характери і образи. У двотомнику – ціла галерея таких називних героїв, які ніби вирізьблені різцем: до щойно названих додамо ще П. Орлика, П. Полуботка, П. Калнишевського, І. Виговського, І. Вишенського, М. Хвильового, М. Зерова, Д. Фальківського... Власне, високий реєстр можна продовжувати ще довго.

Сказати щось нове, свіже в літературі завжди важко, але І. Перепелякові це вдалося, тому що в його руках містичний ключ. Маю на увазі переду-

сім його поеми-містерії «Судний день» і «Теодіцея», де відмикаються ті двері, в які мало хто ступав, а більшість століттями не підозрює, що вони є, залишені для нас містичками і візіонерами та божественними співцями таємничих минулих віків і світів.

Світ – тайна, вважає поет, і пояснити його можна тільки сферою містичного, мужнім проливом у трансцендентне. Тут є все: природність і розкутість інтонацій, схвильований тон першовідкривача, очищення від алхімічних домішок, незаперечність чистого помислу, органічність і гармонійна злитість усіх, без винятку, фрагментів, високий емоційний і психологічний заряд, каскад душевних вібрацій, зсув часових пластів, сублимація містичного з реальним, вражаюча універсальність і високий лад мислення... Поеми І. Перепеляка – це передусім енергетика думки, світло Божої Премудрості, а ще чистота і катарсис.

Виняткова сила творів І. Перепеляка не в тому, що можна означити й окреслити літературознавчими дефініціями, а в латентній енергетиці, закладеній між словами і рядками, в яку занурюєшся, мов у космічне безмежжя. Як цю енергетику автору вдалося передати чи замкнути в слові, навряд чи зможе хто сказати. Це належить до сфери вічної загадки таланту.

Микола Степаненко

СЛОВО ПРАВДИ ВАСИЛЯ БОГДАНА

Рецензія на книгу: Богдан В. Про наболіле : збірка / Василь Богдан. – Полтава, 2016. – 194 с.

*...Встане Україна
І розвіє тьму неволі,
Світ правди засвітить...*

Тарас Шевченко

Василь Антонович Богдан – генерал-лейтенант, ветеран зовнішньої розвідки України, людина, яка має гострий розум, небадуже до нагальних проблем своєї Батьківщини серце й багато знань, котрими просто не може не поділитися зі співвітчизниками. Його книга «Про наболіле» є синтезом спогадів про недалеке минуле України, болючих роздумів про нещодавні перебулі події, доленосні перемоги і прикрі поразки, нестабільне сьогодні країни, близькі й далекі перспективи її розвитку як незалежної суверенної держави. Це збірка публіцистичних статей із характерною їм сміливістю й

гостротою думки, достеменною точністю й правдивістю наведених фактів, ґрунтовною політично-економічною базою, полум'яністю слова, афористичністю. Складається вона з передмови та двох розділів: «Нотатки щодо проблем і подій новітньої України» і «Статті та інтерв'ю з питань національної безпеки України». Вони так само поділені на підрозділи, що мають свою назву, самотутній жанр, специфічну композицію, глибоку ідею і пронизані спільним мотивом – розвінчання путінського «руського міра», утвердження законного, чесно вибореного впродовж століть права України бути

незалежною державою, яку б поважав цивілізований світ.

Назва збірки вияскравлює її актуальність і гостроту висвітлених суспільних проблем, засвідчує небайдужість до них автора. Окрім того, книга має вдалий епіграф – пекучі слова Ліни Костенко про «українського пекла вогонь», які, напевно, болять кожному українцеві-патріоту: «Україно, чи ти була колись незалежною хоч на мить..?» Незалежною, за мудрою поетесою, «від кайданів, що волю сковують, / від копит, що у душу б'ють, / від чужих, що тебе скуповують, / і своїх, що тебе продають?!»

Осягаючи ефективні технології розв'язання важливих суспільно-політичних, економічних, державобудівничих завдань свого часу, Василь Богдан дає відповідь і на це ятрисне питання, що турбує мільйони національно свідомих громадян: так, була! Й Україні бути – незалежній, суверенній, крицевій, але для цього треба гармонійно й міцно об'єднати зусилля всіх гілок влади, усіх верств населення, виховати національно свідомий політичний та бізнес-бомонд.

Видання цінне тим, що його автор проливає світло на історичні передумови ще не припалих порохом подій в Україні, з'ясовуючи, зокрема, причини падіння режиму ставленика Кремля – Януковича, анексії Криму, виникнення таких громадсько-політичних потвор, як «ЛНР» та «ДНР», розгортання російсько-української війни на Донбасі.

Василь Антонович, використовуючи свої ватовиті аргументи, розкриває місце України на світовій політично-економічній арені; як болючі наживи, аналізує наші внутрішні проблеми, нещадно критикує політику кремлівського ката Путіна як облудливу, таку, що лишень на перший погляд спрямована на захист російськомовного населення різних країн, а насправді ж є тотальним нищенням будь-якої свободи – слова, віри, державності, що загрожує не тільки Україні, а й усьому людству, адже може стати початком найстрашнішого – Третьої світової війни з її непередбачуваними наслідками.

Автор не боїться називати речі своїми іменами, змальовуючи Росію як хижку спадкоємицю царського престолу й комуно-більшовицького терору, тавруючи її як «неоімперію зла», осередок новітньої фашистської ідеології. Він докоряє нашим за-

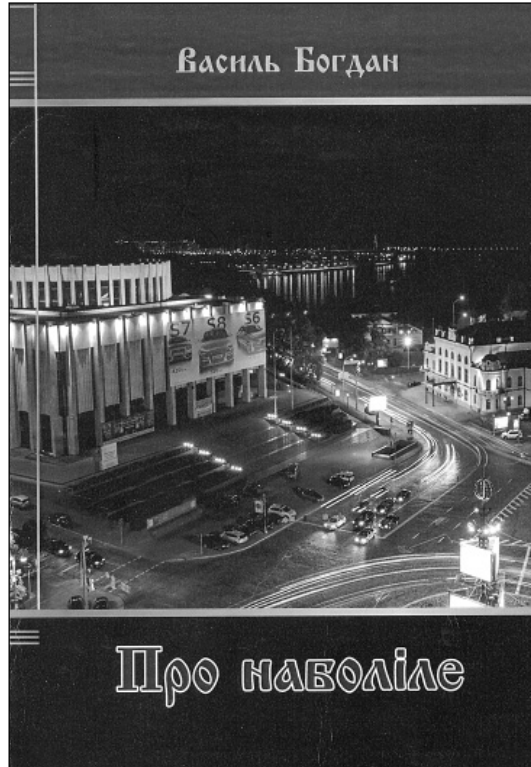
хідним союзникам, зокрема Ватиканові, що ті догідливо запобігають ласки, прихильності в Росії, наполегливо вимагає від них жорсткіших санкцій проти держави-монстра. У книзі не лише правдиво розкрито справжній стан речей, а й запропоновано шляхи виходу з тієї політичної та економічної кризи, у якій опинилася Україна, конкретні дії для врятування її соборності, самостійності.

Углиблюючись у зміст статей Василя Богдана – і мимоволі згадується поема-послання «І мертвим, і живим...» Тараса Шевченка, у якій нещадно викрито національну еліту за її «неукраїнськість»,

зорієнтованість на чужі світи, неналежне пошанування власних культурних та державних цінностей. «Драматична для України особливість позиції вітчизняного політикуму і еліти полягає в тому, що переважна більшість їх представників опікується лише особистими меркантильними інтересами, заради яких у критичній ситуації поступається інтересами держави і нації» (с. 43), – слушно зауважує автор книги «Про наболіле».

Деякі статті нагадують і полум'яне гасло «Борітеся – поборете!» із Кобзареві громадянсько-патріотичної поеми «Кавказ», оскільки в них звучить заклик у найкоротший термін переможно завершити антитерористичну опера-

цію, себто війну, на Сході України. Будь-які мирні угоди, перемовини з ворогом, на глибоке переконання Василя Антоновича, є неприпустимими, оскільки вони лише поглиблюють, ожорсточують українозагострену ситуацію. Справедливо наголошено на тому, що план так званого «мирного врегулювання» конфлікту на руку тільки терористам. Це не означає, що в посилах автора – роздмухування полум'я «гібридної» війни. Мовиться зовсім про інше: він закликає українців мати власну гідність, переконливо доводить на прикладах, що вони повинні вміти відстояти себе зі зброєю в руках, а не лише словами, що правнуки «прадітів великих» зобов'язані дбати про власну обороноспроможність, мусять створити міцну армію, увійти до міжнародних військових об'єднань самозахисту, стати взаємовигідним партнером НАТО. Василь Богдан називає дипломатію без зброї «музикою без інструментів» (с. 170). Покликаючись на вислів уже згадуваної Ліни Костенко про те, що «мужчина на-

роджується не тоді, коли затуляється щитом, а коли бере в руки меч», він прагне донести людям велику важливу істину: першочергове завдання України – завоювати фактичну незалежність і відстояти свій суверенітет, очистити себе від московської скверни. Для цього їй «потрібно не тільки взяти в руки меч, але й використати його за призначенням» (с. 133).

Слушна й винятково актуальна думка автора про путінський «руський мір» як продовження зародженої ще за царів у XVIII ст. суспільно-політичної ідеології панславізму. Вона завжди була і, на превеликий жаль, залишається й натеper критикам агресивної імперської експансії.

Мова книги «Про наболіле» доступна, чітка, конкретна й водночас щедро пересипана образністю. Ось приклад: суспільно-політичні процеси в Україні порівняно з приготуванням предтечамико-козаками куліша, що потребує різних ретельно підібраних інгредієнтів, а ще – постійного помішування та підтримки вогню, аби страва не пригоріла й не залишилася сирого. Найсутнішими ж компонентами для подолання зовнішніх та внутрішніх загроз безпеці держави (це вже авторський прийом – оригінальна антитеза) є «єдність і порозуміння між очільниками країни, а також підтримка зарубіжних партнерів» (с. 151).

Василь Богдан знаходить влучні, образні характеристики для Путіна та очолюваної ним імперії: «неоімперія зла» (с. 147), «путінський терористичний Карфаген» (с. 171), «путінська орда»

(с. 172). Уміло дібрано й антитектичні емоційно-експресивні лінгвальні засоби для президентів України: Віктора Януковича охрещено «Віктором-розкольником» (с. 17) та «васально залежним від Москви» президентом (с. 52), а Петрові Порошенку пророковано славу й титул українського Петра Олексійовича Першого, який покликаний зруйнувати антиукраїнську вікторіанську епоху й забезпечити український прорив у Європу (с. 133–134). Дай Боже, щоб так і сталося, як гадається.

Незважаючи на численні зауважені автором прикрі моменти в суспільно-політичному житті нашої країни, його книга – не плач над домовиною України, «широкою, глибокою», а гімн їй, ода її державності, пронизана громадянським оптимізмом та вірою в те, що ми достойно витримаємо черговий доленосний іспит і «в скрижалі новітньої історії цей період буде вписано як епоху ренесансу України» (с. 149).

Із відповідальністю заявляємо, що книга Василя Богдана знайде своїх шанувальників, причому не лише політиків, економістів, військовослужбовців, правознавців, істориків, а й простих громадян: інтелігенцію, робітників, бізнесменів, дорослих людей і молоді – усіх, кому небайдужа доля нації. Вона написана просто, зрозуміло й цікаво, відкриває читачеві правду про наше суспільно-політичне минуле й сьогодення, будить національну свідомість, учить любити рідну Україну й захищати її від ворогів. Нехай вони згинуть, «як роса на сонці», а ми запануємо «у своїй сторонці».

Павло Стороженко

ТИХІ ЖАХИ ЛЮБОВІ ПОНОМАРЕНКО **Знайомий хутірський сентимент. І не тільки**

Рецензія на книгу: Пономаренко Л. Нехворощ : новели та повість / Любов Пономаренко. – Полтава : Дивосвіт, 2016. – Вид. 2-ге. – 192 с.

Цю книжечку порекомендувала прочитати одна знайома літераторка. Помітивши мою виразну нехить, вона не поскупилася на комплімент:

– Авторка просто геніальна!

Утім, як і належить поеткам, вона була постійно піднесена й захоплена, а я, з огляду на певний досвід і, делікатно кажучи, зрілий вік, – дещо стриманіший. І скептичніший.

Давненько, замолоду, я прочитав вірш Саші Чорного «Читатель», і тепер його зміст набув для мене особливої актуальності, навіть персонального драматизму.

Я знаком...

*С настроеньем поэта Кубышкина,
С каждой новой статьей Кочерыжкина
И с газетно-журнальным песком.
Словом, чтение всегда в избобилии –
Недосуг прочитать лишь Вергилия,
Говорят: здоровенный талант!
Да еще не мешало б Горация –
Тоже был, говорят, не без грации...
А Шекспир, а Сенека, а Дант?..*

Мені нарешті дійшло, що багатьох прекрасних текстів я вже не прочитаю. Просто не встигну!